

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 27 augustus 2027

Betreft Geannoteerde agenda informele Landbouwrapad 6-8 september 2026

Ons kenmerk

DGA-EIA / 108096654

Geachte Voorzitter,

Op 6-8 september a.s. vindt de informele Landbouwrapad (hierna: informele Raad) plaats in Dublin, Ierland. Met deze brief informeren wij de Kamer over de agenda en de Nederlandse inbreng.

I. Geannoteerde agenda informele Landbouwrapad 6-8 september 2026

De informele Raad zal in het teken staan van innovatie in de veehouderij- en eiwitsectoren. Onder leiding van het Ierse voorzitterschap zal de discussie langs twee sporen worden gevoerd. Ten eerste zal de discussie gaan over de manier waarop onderzoek en innovatie kunnen worden ingezet om de veehouderij- en eiwitsectoren in de Europese Unie (hierna: de EU) te ondersteunen op de economische, sociale en ecologische dimensie van duurzaamheid. Ten tweede zal tijdens de informele Raad worden gesproken over de manier waarop de EU en de lidstaten boeren – en in het bijzonder boeren met kleinere bedrijven – het beste kunnen ondersteunen bij het invoeren van nieuwe technologieën en innovatieve werkwijzen.

Ten aanzien van het eerste punt zal Nederland tijdens de informele Raad het belang van onderzoek en innovatie benadrukken en aangeven dat hierbij ook ingezet moet worden op een diverser aanbod van eiwitten. Hieronder vallen gangbaar dierlijke eiwitten en plantaardige/alternatieve eiwitten, zoals producten gemaakt met alternatieve productiewijzen (bijvoorbeeld celkweek).

De veehouderijsector in de EU kan worden ondersteund door onderzoek te doen naar de manier waarop diverse beleidsdoelen, bijvoorbeeld minder uitstoot en beter dierenwelzijn, integraal kunnen worden behaald. Daarbij is het van belang dat innovaties in dit kader passen binnen ethische grenzen. Nederland zal hierbij onderstrepen dat het essentieel is dat boeren zelf meedenken en meebeslissen over dergelijke innovaties. Innovaties in de veehouderij kunnen bijdragen aan het verdienvermogen door bijvoorbeeld toepassing van sensoren, AI en robotisering in de stal of bij de teelt van diervoeder die het voergebruik kunnen optimaliseren en de kosten verlagen. Ook kan mestverwaarding bijdragen de aankoop van kunstmest te verminderen en via vergisting tot biogas duurzame energie

genereren. Voorts kunnen concepten met lagere emissies of hogere dierenwelzijnsnormen via keurmerken een betere melk- of vleesprijs in de supermarkt leveren.

Over alternatieve eiwitten en productiewijzen zal Nederland benadrukken dat de EU open moet blijven voor nieuwe innovaties. Vanwege voedselzekerheid, het tegengaan van klimaatverandering, concurrentievermogen, open strategische autonomie, efficiënter gebruik van land en water en minder stikstofuitstoot is het belangrijk om te investeren in verschillende soorten eiwitten. Denk hierbij aan plantaardige eiwitten, maar ook aan nieuwe productiemethoden zoals precisietechnieken, fermentatie van biomassa en kweekvlees. Nederland zal tijdens de informele Raad aangeven dat onderzoek en innovatie veel kunnen opleveren. Daarbij is het belangrijk om een gesprek met de samenleving te voeren dat gebaseerd is op wetenschappelijke feiten. Ook praktijkproeven en proeverijen kunnen helpen om het bredere publiek kennis te laten maken met innovaties.

Ten aanzien van het tweede punt over ondersteuning van boeren, zal Nederland aangeven dat deze praktisch en boer-gedreven moet zijn, met een focus op generatievernieuwing in de landbouw. Een combinatie van financiële prikkels, kennisdeling en structurele hervormingen, zijn hierbij van belang. Jonge boeren kunnen hiervan gebruikmaken. Ook samenwerkingsverbanden spelen een cruciale rol door boeren, onderzoekers en beleidsmakers samen te brengen. Voorbeelden van dergelijke samenwerkingsverbanden, die Nederland zal noemen, zijn het Europees Innovatiepartnerschap (EIP), demonstratieprojecten (*demofarms*), proeftuinen (*living labs*) en experimenteellocaties. Zo is er in Nederland een proefboerderij voor kweekvleesproductie gestart, waar boeren terecht kunnen om te kijken hoe kweekvleesproductie kan worden toegepast binnen hun bedrijf. Nederland zal hierbij onderstrepen dat ook in dit kader collectieve actie en co-creatie essentieel zijn, waarbij boeren als medeontwerpers van innovaties worden betrokken. Daarnaast is er eind 2025 ruim € 4 miljoen aan subsidie verstrekt aan Nationaal Agrarisch Jongeren Kontakt (hierna: NAJK). voor het Programma Voor de Volgende Generatie, waar de website Bedrijfsovernamewijzer.nl als informatieloket fungeert. Vanuit het programma worden activiteiten voor boeren georganiseerd die bijdragen aan het verbeteren van bedrijfsovernames. Naast NAJK en LTO (Land en Tuinbouw Organisatie) zijn ook accountants, bedrijfsadviseurs en het onderwijs betrokken.

Jaimi van Essen

Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Silvio P.A. Erkens

Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur